

Türkiye Ziraî Donatım Kurumu Kanunu

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân: 1. VII. 1944 - Sayı: 5745)

No.
4604

Kabul tarihi
26. VI. 1944

Birinci fasıl

Umumî hükümler

BİRİNCİ MADDE — Türkiye ziraatinin teknik istihsal vasıtalarına olan ihtiyacı karşılamak ve 3460 sayılı kanun hükümlerine tâbi ve Ziraat Vekâletine bağlı bulunmak ve hükmi şahsiyeti haiz olmak üzere (Türkiye Ziraî Donatım Kurumu) tesis edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Kurumun merkezi Ankara'dadır. Kurum Türkiye'nin içinde ve dışında lüzumu kadar şubeler açabilir ve mümessiller bulundurabilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Kurum Ziraat Vekâletinin ziraî donatım mevzuunda takip edeceği esaslara uygun olarak aşağıdaki vazifeleri yapar:

A) Ziraatte kullanılan her türlü alât, makine, vasıta ve malzemeyi, ilâç ve ilâç maddelerini, suni gübreleri imal ve istihsal etmek; bunları ve tohumluk, damızlık, iş ve irat hayvanlarını iç ve dış piyasalardan tedarik ederek peşin veya taksitle satmak;

B) Bu işler için gerekli her nevi ziraî, sınai ve ticari müesseseleri kurmak ve işletmek veya bu kabîl işlerle iştigal eden müesseselerle iş ve sermaye ortaklığı yapmak;

C) Tamirhaneler açmak;

D) İstihsal ve imalden artakalan maddeleri icabı halinde işliyerek satmak.

İkinci fasıl

Malî hükümler

DÖRDÜNCÜ MADDE — Kurumun sermayesi elli milyon lira olup bu miktar İra Vekilleri Heyeti kararıyla bir mishne kadar arttırılabilir. Bu sermaye aşağıda yazılı kısımlardan teşekkül eder:

A) Her sene umumî bütçeye konulacak tahsisat;

B) Devletçe fevkalâde olarak verilecek paralar;

C) Kurumun yıllık sâfi gelirinden 3460 sayılı kanunun 42 nci maddesi hükümlerine göre ayırmalar yapıldıktan sonra kalan paranın yüzde yetmiş beşi.

BEŞİNCİ MADDE — Kurumun sâfi gelirinden yukarıdaki maddenin (C) bendine göre yapılan ayırmalardan sonra kalan miktar, sermayenin dörtte birine bağı oluncaya kadar ihtiyat sermayeye tahsis edilir. İhtiyat sermaye, sermayenin dörtte birini bulduktan sonra kârdan ihtiyat sermayeye ayrılan kısım, esas sermaye haddi doluncaya kadar bu sermayeye ilâve edilir. Sermaye ve ihtiyat sermaye dolduktan sonra kâr bakıyesi ile fevkalâde ihtiyat sermayesi tesis olunur.

ALTINCI MADDE — Kurum Ziraat Vekilliğinin teklifi ve İra Vekilleri Heyetinin kararıyla sermayesinin 3/4 ünü geçmemek üzere her türlü tahviller çı-

karmağa ve istikrazlar akdine salâhiyetlidir. Maliye Vekilliği Kurumun çıkaracağı tahvillere ve yapacağı istikrazlara 10 milyon liraya kadar kefalete mezdur. Kurum, bankalardan ve sair müesseselerden kısa vâdeli krediler almağa, yukarıdaki kayda tâbi olmaksızın, resen salâhiyetlidir.

YEDİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası munhasıran Kurumun talep ve taahhüdiyle ve Kurum lehine beş milyon liradan az olmamak üzere borçlu cari hesap açar. Banka ayrıca mevzuat ve taahhüllerine göre Kurumun sahip bulunduğu menkul ve gayrimenkul mal ve kıymetlerin rehini mukabilinde ikrazla bulunacağı gibi Kurumun elinde bulunan bonolardan vâdelerine âzami üç ay kalmış olanları iskontoya, vâdelerine üç aydan fazla kalmış olaları âzami yüzde 25 ihtiyat payı ayırmak suretiyle senet mukabili avansa kabul eder. Banka yukarıda sayılan muamelelerden zirai kredilere tatbik olunan asgari faizi alır. Kurum bu muamelelerde Bankalar Kanununun 19 ncu maddesindeki tahditlere tâbi değildir.

Üçüncü fasıl

Teşkilât ve idare usulleri

SEKİZİNCİ MADDE — Kurumun, bu kanunda yazılı salâhiyetleri kullanmak üzere bir reis ve üç âzadan müteşekkil bir idare meclisi bulunur. Umum müdür idare meclisinin tabii âzasıdır. Reisle bir âza Ziraat Vekilinin, bir âza Başvekilin ve bir âza Maliye Vekilinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararıyle tâyin olunur.

Umum müdürden gayri idare meclisi reis ve âzalarının müddetleri üç sene dir. Müddetleri bitenlerin yeniden tâyinleri caizdir. Reis ve âzaların 3460 sayılı kanunun 15 nei maddesinde yazılı vasıflardan maada bu kurumun iş mevzuları üzerinde ihtisas sahibi olmaları şarttır.

DOKUZUNCU MADDE — İdare meclisi, kurum işlerini yolunda yürütmekten başka:

- A) Yıllık iş programlarını, bütçe ve kadroları incelemek;
 - B) Üçüncü maddenin B fıkrasında anılan müesseseleri kurup işletmek veya bu kabîl işlerle uğraşan hakikî ve hükmî şahıslarla iş ve sermaye ortaklığı yapmak, kısa ve uzun vâdeli istikrazlar akdetmek;
 - C) Şubeler açmak, kapatmak, mümessillik vermek;
 - D) İdarî ve teknik talimatnameler çıkarmak;
 - E) Yıllık bilânçoları tetkik ve tasvîp ederek umumî heyete sevk etmek;
- Gibi hususları müzakere eder ve karara bağlar.

ONUNCU MADDE — Kurumun bütün muameleleri bir umum müdürle iki muavininden mürekkep umum müdürlük tarafından yürütülür. Kurumu adli, kazai ve idari makamlar nezdinde ve üçüncü şahıslara karşı umum müdür temsil eder.

Dördüncü fasıl

Haklar ve muafiyetler

ON BİRİNCİ MADDE — Kurum tarafından taksitle satılan mallar, bedelleri tamamen ödeninceye kadar Kuruma merbun hükmündedir. 2836 sayılı kanu-

nun 12 nci ve 3202 sayılı kanunun 42 nci maddeleri hükmü, Kurumun alacağı tahsil olununcaya kadar bu mallar üzerinde câri olmaz.

ON İKİNCİ MADDE — Kurumun yapacağı beşin veya taksitli satışlar ticaret ve kredi taamüllerine göre cereyan eder. Taksitli satışlarda maddi veya şahsi teminat alınır. Devlet müesseseleri ile okul ve köy enstitülerinden teminat istenmiyebilir.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Kurumun iştigal mevzuuna giren işlerin yapılmasına yarayacak arazi ve arsalarla binalar Kurumun teklifi ve Ziraat Vekâletinin tasvibi ile usulüne tevfikân Kurum tarafından istinlâk olunabilir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — 3202 sayılı kanunun 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 48, 49 ncu maddeleriyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasına verilmiş olan haklardan Kurum da istifade eder.

Ferdî teciller Kurum tarafından, muntakavi teciller ise İera Vekilleri Heyeti tarafından yapılır.

ON BEŞİNCİ MADDE — Kurumun Türkiye'ye ithal edeceği ham, yarı mamul ve mamul maddelerle bilûmum alât, makine ve yedek parçaları neveleri Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İera Vekilleri Heyetince tesbit edilmek şartıyla gümrük ve her nevi ithalât resimlerinden ve vergilerinden muaftır.

ON ALTINCI MADDE — Kurum, şube ve müesseseleri kuruluş muameleleri ile ikraz ve istikraz, menkul ve gayrimenkul alım, satım işlerinde ve sair muamelelerinde vergi, resim ve harçlardan muaf olduğu gibi taksitle yapılan muameleler için tanzim edilecek senetler damga resminden ve tasdik harcından muaftır.

Kurum tarafından yapılacak muamelelere ait senetlerin ve sair vesikaların muhtar ve ihtiyar heyetlerince tasdiki, noter tasdiki hükmünde olup bunlardan dolayı hiç bir harç, resim ve para alınmaz.

Mümessillerin Kurum namına yapacağı işler aynı hükümlere tâbidir.

ON YEDİNCİ MADDE — Kurum ve müesseseleri, kazanç ve buhran vergilerinden muaf olduğu gibi 3460 sayılı kanunun 46 ve 47 nci maddeleri hükümlerine de tâbi değildirler .

Beşinci fasıl

Müteferrik hükümler

ON SEKİZİNCİ MADDE — 3460 sayılı kanunun 12, 13, 21, 23, 24, 27, 28, 34, 36, 42 nci maddelerinde yazılı İktisat Vekilliğine ait salâhiyetler, Kurum işlerinde yalnız Ziraat Vekilliği tarafından kullanılır.

ON DOKUZUNCU MADDE — Ziraat Vekilliği Kurum işlerini her zaman tetkif ettirebilir.

Muvakkat maddeler

MUVAKKAT BİRİNCİ MADDE — 3780 sayılı Millî Korunma Kanununun 43 ncü maddesine müsteniden temin olunan sermayeden tenzil edilecek 14 600 000 lira ile aynı kanunun 27 nci maddesine istinaden tesis edilmiş olan fondan verilecek 5 000 000 lira ve aynı fondan evvelece verilmiş bulunan 1 320 000 liradan sarfedilmeyen kısım dördüncü maddede yazılı sermayeye mahsup edilir.

Millî Korunma sermayesinden mahsup edilen miktar her sene Maliye Vekilliği bütçesine konulacak tahsisatla kapatılır.

MUVAKKAT İKİNCİ MADDE — 3780 sayılı Millî Korunma Kanununa göre teşkil edilen (Türkiye Zirai Donatım Kurumu) bütün mevcudat, hak ve vebeleri muvakkat birinci maddede yazılı 14 600 000 liranın işletilmesinden mütevellit bütün neticelerle birlikte, bu kanunla kurulan (Türkiye Zirai Donatım Kurumu) na devredilmiştir.

Devir işleri Ziraat ve Maliye Vekillikleriyle Kurum tarafından seçilecek birer âzadan müteşekkil üç kişilik bir heyet tarafından yapılır.

YIRMİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti menurdur.

28 Haziran 1944

<i>Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	27 . VI . 1944 ve 1/198
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	28 . VI . 1944 ve 1/533
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa
	:	7 136
	:	10 426
	:	11 2:8,78,79:91,133:136,136,136:139